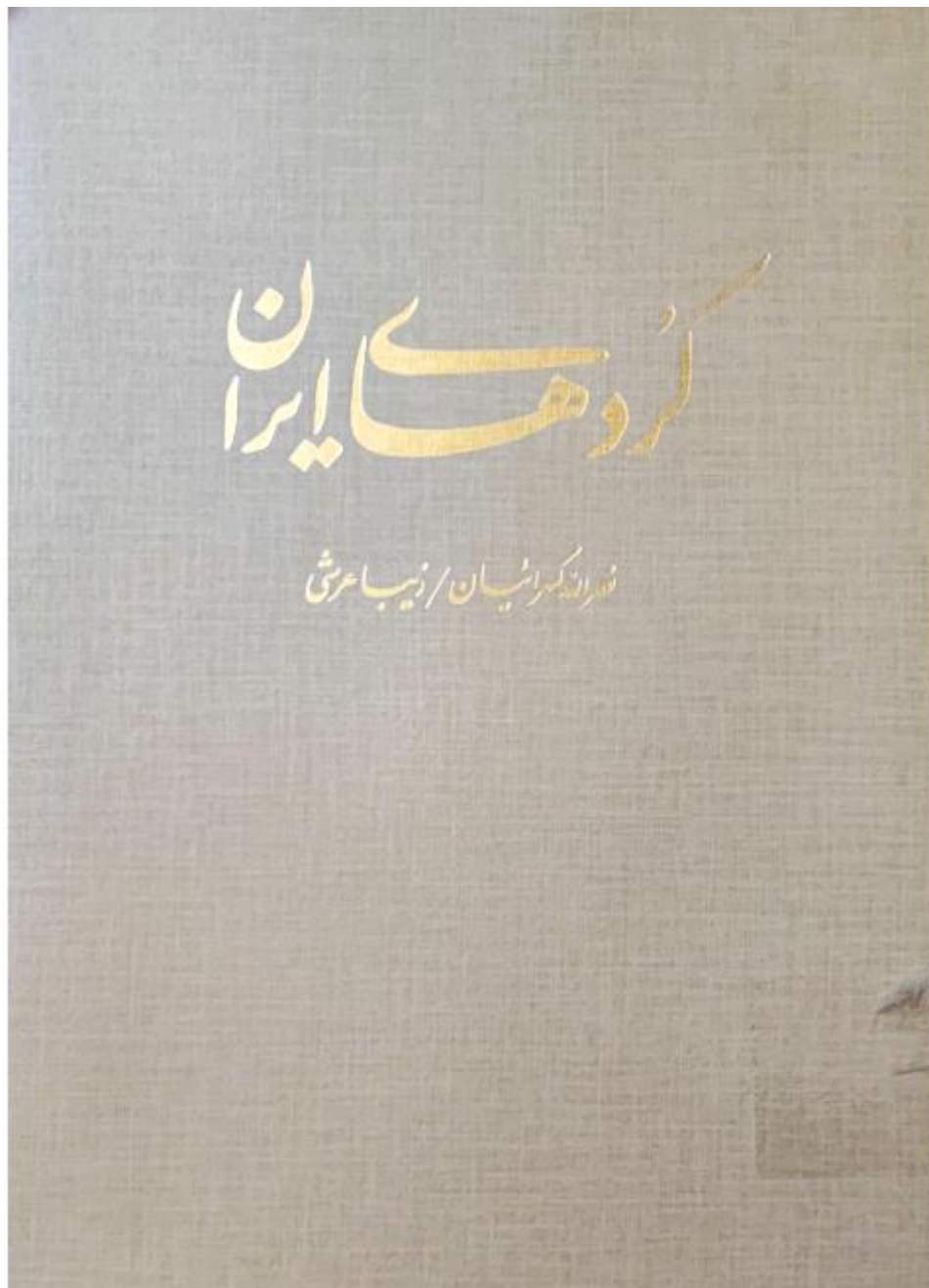

گردهای ایران / نصرالله کسرائیان / زیبای عرشی

نقدی بر کتاب گردهای ایران / کلاس نقد عکس: استاد مترجم زاده / دانشجو: بابک احسانی

نقد ساختارگرایی

چکیده

این متن در تلاش است براساس محورهای سه گانه: معرفی و توصیف، تحلیل و ارزیابی محتوایی و ارزیابی نهایی از منظر تحلیلی از درون و بیرون به جنبه های مختلف و ارزش ها و کاستی های کتاب را شناسایی نموده و بتواند نگرشی مناسب از ویژگی های تصویری عکاسانه قوم کرد را نمایان نماید. که در دو بخش به آن می پردازیم بخش اول معرفی و توصیف اثر / بخش دوم نقد ساختارگرانه

مقدمه:

((از دیدگاه انسان شناسی بصری، فعالیت های که جنبه انسانی را به تصویر می کشند از سه جزء تشکیل شده و دارای سه جنبه هستند. جنبه بدنی فرد، عامل حرکات و نحوه ایستادن او، جنبه مادی شامل ابزار و شیئی که بر روی آن کار انجام می گیرد، جنبه آیینی شامل مانسک، آداب و رسوم آئینی)) (گیویان، ۲۲۴، ۱۳۸۶) عکاسانی هم بودند که از جامعه خود عکاسی کرده اند. آگوساندر عکاس آلمانی، حسن غفاری، نصرالله کسرائیان و آنتوان سورگین عکاسی ایرانی.

درباره زندگی و آثار نصرالله کسرائیان

نصرالله کسرائیان در سال ۱۳۲۳ در خرم آباد به دنیا آمد. پدرش کتابفروشی داشت و این سبب می شد که کتابهای زیادی جهت مطالعه در دسترس نصرالله بود. از سال ۱۳۴۵ عکاسی را آغاز کرد. کسرائیان با سفر به نقاط مختلف ایران و عکس برداری آنها را در مجموعه هایی مختلف منتشر کرده است. وی همچنین در مجله ژنو نیز فعالیت می کند.

از کارهای او مجموعه: زندگی، از کودکی، تجربه، سفر بی پایان، سرزمین ما ایران، ترکمنهای ایران، دماوند، اصفهان، عشایر ایران، کردستان، تهران، جنوب، طبیعت ایران، ماسوله، ابیان، بلوچستان، معماری ایران، درنگ، برکناره، گذار

بخش اول

کتاب عکس کردهای ایران توسط نصرالله کسرائیان به تصویر درآمده است. متن و شرح عکس، زیبا و عرشی می باشد کتاب مورد نظر چاپ اول در سال ۱۳۷۲ توسط چاپخانه سکه و ۷۵۰۰ نسخه به چاپ رسیده است. کتاب در دو بخش کلی است بخش اول مشتمل بیست و دو صفحه نوشتاری، معرفی و پیشنهادی کردها بر اساس متون تاریخی و راوی و حتی افسانه‌ای است. که به خواستگاه جغرافیایی، جمعیتی، نژاد و اقوام و مناسبتها و... است. در ابتدا پیدایش مردمی را به صورت افسانه از شاهنامه فردوسی بیان می کند. که در گذرتاریخ و دوره‌های سلاطین گذشته زندگی کرده و برای حفظ کیان این آب و خاک کوچانده شده اند. در بخش دوم ۱۲۷ عکس از مردان و زنان و کودکان و طبیعت زیبای کردنشین با نمایدن تلاش و کوشش مردمان این خطه‌ی ایران زمین به تصویر درآمده است. توجه مابیشتر بر نقد و بررسی بخش مصور کتاب می باشد است.

در ابتدا به بخش اول کتاب نظری می اندازیم که نوشتاری توصیفی در باره‌ی کردها است. کرد در زمینه تاریخی، فرهنگی اش بعنوان قومی کهن که در تاریخ تهاجم و مقابله و نبردها استوار تاپای جان ایستاده، می توان شناخت (همان، ص ۹) در جای دیگر برگرفته از کتاب شاهنامه، جمشید و داستان کشتن ضحاک در اول فروردین در سال ۱۲۶۱ قبل از میلاد به دست مادها بود. که کردها این روز را نوروز نام نهادند و هم چنین چندین

افسانه‌ی دیگر، اما در تحقیقات تاریخی منشأ قوم کُرد را آریایی و با سایر اقوام آسیای صغیر یکی می دانند. در این کتاب جمعیت کردها را در استان کردستان سنجیده که در نقشه ای که سیر عکاسی قوم کُرد را نشان می هد از کرمانشان تا شمال غرب ارومیه را برگزیده در صورتی جمعیت کردها در سه استان ایلام، کرمانشان، کردستان و تاحدوی ارومیه لحاظ می شوند. بیشترین ضعف این کتاب پافشاری براین است که فقط کردستان را منطقه‌ای کُرد نشین نشان دهد در صورتی بیش از ۸۰٪ جمعیت ایلام و ۹۰٪ از جمعیت کرمانشان کُرد هستند و طایفه های بزرگی چون کلهر، سنجابی، گورانی و مذاهب شیعه و یارستان هم جزء مردم کُرد حساب می آیند. که بیش از جمعیتی است که در کردستان سکنا دارند.

مصدق شمایلی نمایه ای از یک قوم که چیزی پنهان و پوشیده ندارد. دال‌ها و مدل‌ها واضح و روشن بیان شده بدون آشفتگی و ابهام به موضوع ارجاع می‌دهد و عناصر تجملی و تصنعی در آن نیست تصویر عکاسانه به طور طبیعی از دل صحنه گرفته شده و انتقال پیام آشکار و صریح است.

در این بخش با تحلیل هم زمانی جهت پی بردن به فضای حاکم بر کار نصرالله کسرائیان برای تشخیص تفکیک عناصر متنی آثار مشتمل بر ۱۲۷ تصویر به مولفه‌های موضوعی می‌پردازیم.

شکل ذیل به صورت موضوعی دسته بندی شده است

نقش مردها	زن ها نقش	خانواده محوری	بچه ها (پسر-دختر)	کارو تلاش(زن- مرد)	مناسبات فرهنگی و سنتی	معماری داخلی و بیرونی
۵۰	۲۹	۱۲	۸	۲۹	۲۱	۳۱

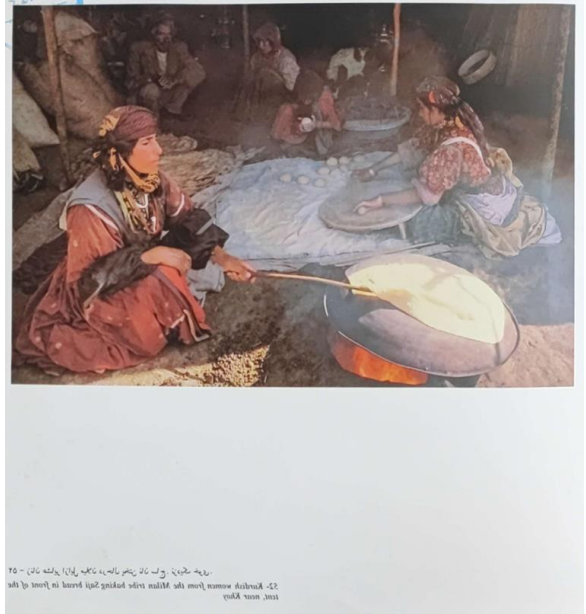
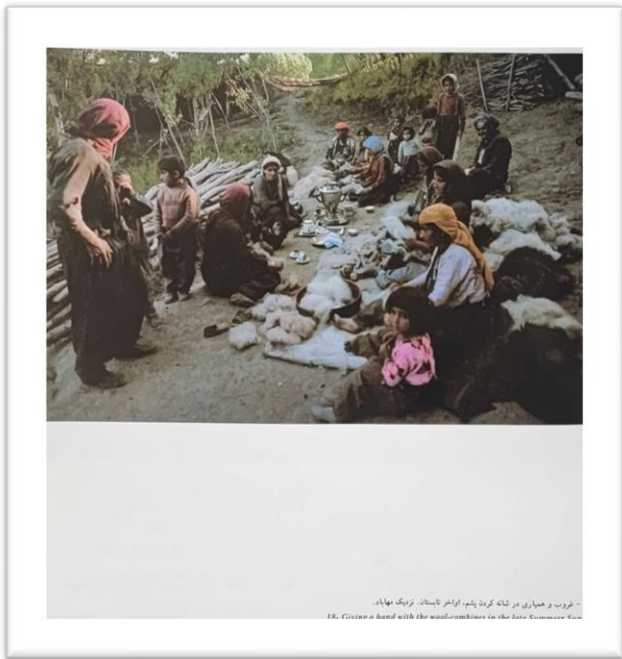
صنایع دستی و سنتی	اماکن تاریخی	عکس های استان کرمانشاه	عکس های استان کردستان	عکس های استان آذربایجان غربی	عکس حضور انسان	بدون حضور انسان
۱۱	۱۱	۱۳	۷۵	۲۱	۱۰۲	۲۵

سوژه حضور عکاسی راحس کرده	سوژه حضور عکاس را حس نکرده	فضای زمستانی	فضای بهاری و تابستانی
۵۰	۳۸	۱۸	۵۶

۵۰ عکس از مجموعه به مردها تخصص یافته حضوری محوری مردان نسبت به زنان بیش از دوبرابر است حتی در عکس‌هایی هم که از مراسم آیینی می‌باشد حضوری هیچ زنی در آن دیده نمی‌شود که بیانگر تحت سیطره بودن جامعه کرد به دست مردان است. اما این بدان منظر نیست ما با یک جامعه مرد سالار روبرو هستیم. البته چون کسرائیان از مراسم پایکوبی و شادی کردها که مردها و زن‌ها در کنار هم به

پایکوبی مشغول هستند عکسی نگرفته تنها به دویا سه عکس عمومی که در تمام جوامع کم و بیش دیده می شود پسندیده کرده است. ولی در همان فضا از ۲۹ عکس زن ها ۲۴ عکس، زن ها تنها در عکس حضور دارند و در ۱۵ عکس نگاه مستقیم به دوربین است. حتی اگر هم با مردها باشند. که این بیان گر تصویری از یک خانواده مردسالار نیست.

به طور مثال در عکس های ۶۳-۵۲-۱۸ حتی زن ها نسبت به مردها جلوتر به دوربین هستند. البته پیروی و اطاعت از مرد به عنوان محور خانواده همیشه ملاک بوده است. و مرد سالاری مانند بقیه اقوام ایرانی شدت ندارد. زنان در نگاهی محجوب و خیره با پوشش سنتی خود که نمادی از هویت و استقلال فرهنگی است به تصویر کشیده شده اند.

۳۳عکس از این مجموعه سوژه‌ها به دوربین نگاه کرده‌اند. ارتباط بصری و عاطفی چشم‌ها و نگاه از روبرو بسیار قوی می‌باشد در تمامی این تصاویر ژست خواستی دیده نمی‌شود سوژه‌ها همان هستند که در دنیای واقعی خود متصور می‌شویم. با حالتی صمیمی و ساده که

مشخصه قوم کرداست. مرزی بین سوژه و مخاطب وجود ندارد. وجود نمادهایی از جامعه کردها پوشش مردها، زن‌ها، بچه‌ها، معماری، اقتصاد و کشاورزی به وضوح نمایان است.

نتیجه‌گیری:

هم‌چنان‌که در توضیحات مربوطه به بخش‌های مختلف کتاب اشاره شد. مهم‌ترین نقاط قوت و ضعف مجموعه را در بخش نظری و عملی بیان کرد.

در بخش اول استفاده از داستانها افسانه‌ایی که در بعضی از موارد از روایت‌های خرافی و جعلی استفاده شده است.

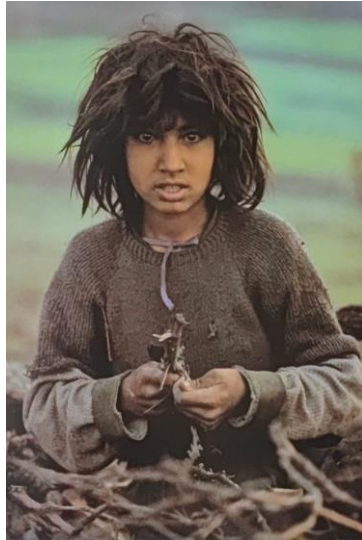
که تا چه اندازه ضرورت دارد این چنین روایاتی جعلی و دروغ را در یک مجموعه مستند آورده شود. در نقشه‌ای که برای مسیر عکاسی مشخص شده ناقص و نادرست است. گردها از استان ایلام حداقل منطقه‌ی ملکشاهی و استان کرمانشاه (پاوه، جوانرود، ثلاث باباجانی، صحنه، کوندغرب) هم شامل می‌شود که کمتر تصویری از این مناطق نیست در صورتی که از نظر جمعیتی، فرهنگی بیش از نصف جمعیت کردهای ایران هستند.

عکس‌های گرفته شده تعداد ۷۵ عکس در استان کردستان، ۲۱ عکس آذربایجان غربی با فقط ۲۲٪ گردنیش، کرمانشاه ۹۰٪ گرد و ۱۳ عکس، استان ایلام بایش از ۸۰٪ گرد. حتی یک عکس هم ندارد.

در بخش دوم کسریان در مجموعه عکس‌های گردها آنهارادر محیط زندگی روزمره خود به یک لوکیشن برای عکاسی تبدیل کرده و ویژگی‌هایی چون پوشش لباس، زندگی زومره، آداب و رسوم و کاروتلاش به مستندنگاری آنها پرداخته است. ساده بدون ژست آتلیه‌ای و فرم‌دهی‌های معمول به پرتره با پس زمینه و ترکیب‌بندی ساده به قوم نگاره مردم گرد پرداخته است.

عکسهای منظره اگر توضیحاتی نداشت به سختی می‌توان باور داشت از مناطق گردنیش هستند. آبینه و آثار باستانی به طور گذارا عکاسی شده است.

تنها عکس ناهمخوان مجموعه، نیز عکس شماره ۱۲۵ است دخترکی ژنده پوش از آوارگان حلبچه که هیچ نمادی از آوردگی در او نیست و عکاس سعی کرده او را نمادی از مردمان ستم دیده حلبچه بگذارد. بیشتر شبیه مسیکنان و ژنده پوشان است.

عکس در سال ۱۳۷۰ گرفته شده مهاجرت مردم حلبچه در اسفند سال ۱۳۶۶ است. پایان جنگ ایران و عراق در مرداد ۱۳۶۷ می باشد.

که یک سال بعد از جنگ به شهر خود بازگشتند. حتی در زمان کوچ به ایران هیچ گونه پوششی ژنده و کثیف نداشتن مردمانی با پوشش های رنگارنگ و زیبا اما با چهره های مضطرب از جنایات صدام بودند.